

Föreningen Stefanskolan ideella
Org.nr 8020094994
styrelsen@petrusgruppen.se

2022-12-05
Dnr 2022:578

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens
och rektorns arbete för att fler elever ska få
undervisning av behöriga lärare i Föreningen
Stefanskolan och Stefanskolan belägen i
Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av hur Föreningen Stefanskolan och Stefanskolans rektor arbetar för att fler elever ska få undervisning av behöriga lärare. Som behörig lärare räknas den lärare som är legitimerad och undervisar i de ämnen, årskurser och skolformer som hen är behörig i. Det som granskas och bedöms är det arbete huvudmannen och rektorn bedriver. Resultatet av arbetet omfattas inte av granskningen.

Granskningen omfattar både huvudmannens övergripande arbete och rektorns arbete vid den utvalda skolenheten. I de fall huvudmannen ansvarar för mer än en skolenhet har en av dessa valts ut i syfte att dels fördjupa bilden av huvudmannens arbete, dels granska rektorns arbete i frågan.

Skolenheterna som ingår i granskningen har valts ut utifrån att de enligt Skolverkets officiella statistik under den senaste femårsperioden har haft en lägre andel legitimerade lärare som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i än motsvarande andel för riket som helhet.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen av området, vilka beskrivs i bilaga 2. I den bilagan finns också en beskrivning av hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. För varje delområde bedöms om huvudmannens och rektorns arbete uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och beskriver inom vilka områden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Föreningen Stefanskolan i följande utsträckning:

Rekrytera och behålla behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett brett och uthålligt arbete för att rekrytera och behålla behöriga lärare.

Öka behörigheten bland befintliga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Granskningen avslutas därmed.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive bedömningsområde.

Rekrytera och behålla behöriga lärare

Det här området handlar om hur huvudmannen och rektorn arbetar med att rekrytera och behålla behöriga lärare inom organisationen. I detta arbete ingår att kartlägga och analysera nuvarande och framtida behov av behöriga lärare. Det handlar också om bredd och uthållighet i rekryteringsarbetet och om att ompröva och förnya strategier. Även rektorns och huvudmannens arbete med att behålla de behöriga lärare som finns i organisationen ingår här.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett brett och uthålligt arbete för att rekrytera och behålla behöriga lärare.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn kontinuerligt arbetar med att kartlägga och analysera behovet av behöriga lärare. Arbetet omfattar såväl rekryteringsbehov som behov av behörighetsgrundande utbildning. Vidare bedrivs ett aktivt rekryteringsarbete samt ett målinriktat arbete för att behålla behöriga lärare inom organisationen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Kartläggning och analys av behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver ett systematiskt arbete med att kartlägga och analysera behovet av behöriga lärare. Arbetet omfattar både rekryteringsbehov av behöriga lärare och behov av behörighetsgrundande utbildning. Då rektorn och

skolchefen är samma person används endast benämningen rektor fortsättningsvis. Av intervjun med rektorn framgår att arbetet med kartläggning och analys sker flera gånger per år. Vidare finns en tydlig ansvarsfördelning mellan rektorn och styrelsen. Rektorn utför kartlägningsarbetet utifrån en dokumenterad kompetensförsörjningsplan. Med utgångspunkt från planen har rektorn sedan en dialog med styrelsen genom strukturerade samtal vid ett flertal inplanerade möten varje år om behovet av rekrytering av behöriga lärare. Av den dokumenterade planen framgår vilken behörighet lärarna har i nuläget och en prognos om framtida behov av rekrytering och behov av behörighetsgrundande utbildning. Utifrån underlagen gör sedan rektorn en plan för inom vilka ämnen och årskurser behöriga lärare behöver rekryteras. Rektorns analyser har bland annat visat att det i nuläget finns ett rekryteringsbehov främst inom praktisk-estetiska ämnen som bild och slöjd. Framöver kommer det också finnas ett behov av behöriga lärare inom matematik och naturorienterande ämnen där orsakerna främst är kommande föräldraledigheter.

Brett och uthålligt arbete med att rekrytera behöriga lärare

Rektorn bedriver ett aktivt och kontinuerligt rekryteringsarbete både på kort och på lång sikt utifrån de behov som identifierats i kartläggningen. Med utgångspunkt från det har rektorn en strategi för att både attrahera och rekrytera behöriga lärare. Exempelvis genomför rektorn flera insatser för att nå ut med information till potentiella sökande. Rektorn och lärarna ger en samstämmig bild av att det kontinuerligt sker genom annonser, olika sociala medier, skolenhetens hemsida och annonskampanjer. Lärarna uppmuntras också att delta i rekryteringsarbetet genom sina egna sociala nätverk. Av rektorns analyser framgår att det främst är genom skolenhetens egna sociala medier, andra sociala medier och annonskampanjer som rekryteringsarbetet har varit framgångsrikt. Med utgångspunkt från det har rektorn fokuserat på sociala medier i rekryteringsarbetet. Vidare samarbetar skolenheten bland annat med en gymnasieskola med en annan skolhuvudman för att vid annonsering av tjänster kunna erbjuda en tjänst med större tjänstgöringsgrad.

Rektorn genomför också flera insatser och strategier i rekryteringsarbetet för att på sikt anställa behöriga lärare. Rektorn gör exempelvis riktade insatser för olika ämnen och årskurser där ämnet svenska prioriteras utifrån att skolenheten har flera elever med svenska som andraspråk. Enligt rektorn är det utifrån både forskning och egen erfarenhet viktigt att eleverna undervisas av lärare med goda kunskaper i det svenska språket. Ansträngningarna har resulterat i att en behörig lärare med goda kunskaper i ämnet svenska anställts på lågstadiet.

Skälen till att skolenheten lyckas attrahera och rekrytera lärare beror enligt rektorn på att de systematiskt arbetar med värdegrundsfrågor och att skolenheten utifrån det har ett gott rykte som attraherar lärare att söka utannonserade tjänster.

Vidare tar skolenheten emot lärarstudenter som genomför sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Rektorn uppger dock att det är få lärare på skolenheten som har genomgått handledarutbildning och därför har rektorn planerat för att fler lärare ska genomföra handledarutbildningen. På så sätt kan skolenheten framöver ta emot fler lärarstudenter och förhoppningen är att utöka kontaktnätet och möjligheten att rekrytera behöriga lärare. Enligt rektorn är det en viktig strategi att lärare med hög akademisk utbildningsnivå, och som rektorn bedömer har goda förutsättningar att bli behöriga lärare, erbjuds att delta i behörighetsgrundande utbildning. En utmaning är dock enligt rektorn att skapa en balans mellan uppmuntran och krav för att lärare ska motiveras att delta i behörighetsgrundande utbildning. Om kraven är för stora finns det en risk att lärarna söker sig till andra skolenheter trots att de endast har en visstidsanställning.

Arbete för att behålla lärare

Rektorn arbetar aktivt och målinriktat för att behålla behöriga lärare inom organisationen. Enligt rektorn och lärarna sker det främst inom ramen för arbetsmiljöarbetet. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att skolledningen arbetar för att skapa goda relationer på skolenheten genom en kontinuerlig dialog med lärarna. Dialogerna som rektorn har med lärarna sker både vid planerade och spontana samtal. Vidare har rektorn och lärarna en samstämmig bild av att skolledningen är tillgänglig och visar uppskattning för lärarnas arbete. Det sker exempelvis genom att rektorn kontinuerligt genomför besök i klassrummen för att observera undervisningen och ge återkoppling till lärarna. För att avlasta lärarna har rektorn anställt en socialpedagog så att lärarna i högre utsträckning kan ägna sig åt undervisningen. Vidare tar rektorn reda på hur de tillsammans med lärarna kan lägga upp arbetstider för att det ska fungera både utifrån verksamhetens behov och utifrån lärarnas fritid. Dessa goda relationer med rektorn uppger lärarna som en viktig orsak till att de stannar kvar på skolenheten. Andra insatser som rektorn prioriterat för att lärarna ska trivas på skolenheten är att begränsa klasstorleken. Rektorn har även organiserat om verksamheten genom att ta bort eller skära ner på antalet möten.

Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår också att rektorn prioriterar styrning och ledning av verksamheten som ett led i att behålla lärare på skolenheten. Exempelvis har rektorn fokuserat på att styra verksamheten genom ett tydligt ledarskap. Det tydliga ledarskapet blir synligt i verksamheten genom att hen har prioriterat frågor gällande tydliga strukturer i klassrummet, tydliga regler och fokus på värdegrundsarbetet där det sociala samspelet är i fokus. Det bidrar till att lärarna vet vad som förväntas av dem och att alla på skolenheten har ett gemensamt förhållningssätt. Vidare arbetar rektorn aktivt för att bibehålla den sociala gemenskapen på skolenheten genom att arrangera gemensamma aktiviteter som enligt lärarna uppskattas.

Rektorn gör också en inventering av vilka faktorer som lärarna tycker är viktiga gällande trivselen på skolenheten. Detta genomförs både genom trivselenkäter och genom samtal med lärarna. Vidare verkställs flera olika insatser gällande kompetensutveckling som leds av rektorn eller försteläraren. Exempelvis har försteläraren fått i uppdrag att genom kollegialt lärande arbeta med områden som planering av undervisningen samt bedömning och betygssättning. Enligt lärarna är kompetensutvecklingsinsatserna och stödet från skolläningen och försteläraren en anledning till att de trivs och stannar kvar på skolenheten.

Öka behörigheten bland befintliga lärare

Det här området handlar om huvudmannens och rektorns arbete med att öka behörigheten bland de lärare som redan finns i organisationen genom behörighetsgrundande utbildning. Det omfattar dels arbetet med att informera om möjligheter, uppmuntra och stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning, dels de reella förutsättningar huvudmannen och rektorn ger lärare att delta i sådan utbildning.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn genomför ett aktivt arbete med att informera om, uppmuntra och stödja lärarna att kunna delta i behörighetsgrundande utbildning. Vidare arbetar rektorn med behovsanpassade insatser för att öka behörigheten bland befintliga lärare inom organisationen. Rektorn ger också lärare goda förutsättningar att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Uppmuntra och stödja undervisande lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning

Rektorn arbetar med behovsanpassade insatser för att öka behörigheten bland befintliga lärare i organisationen. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt inkommen dokumentation framgår att det genomförs flera utbildningsinsatser som vidareutbildning av lärare (VAL) och utländska lärares vidareutbildning (ULV). Som tidigare nämnts gör rektorn en kartläggning om behoven av behörighetsgrundande utbildning utifrån både ämnen och årskurser. Av samtliga intervjuer framgår en samstämmig bild av att rektorn är angelägen om att lärarna ska delta i behörighetsgrundande utbildning för att bli behöriga lärare. Rektorn uppmuntrar och informerar lärarna om möjligheterna till utbildning genom olika forum. Informationen sker bland annat via epost och genom medarbetarsamtal. Enligt

rektorn påminner hen också lärarna om sista ansökningsdagen till behörighetsgrundande utbildning. Enligt lärarna är dock ansökningsprocessen komplicerad och lärarna betonar att de får ett stort stöd av skollädaingen för att underlätta möjligheterna för exempelvis registrering till olika lärosäten.

Rektorn gör tillsammans med lärarna en individuell plan för studierna. Enligt lärarna utgår planeringen utifrån lärarnas olika behov, utifrån utbildningens omfattning och hur lång tid studierna beräknas ta. Granskningen visar även att det finns en samstämmig bild av att rektorn följer upp hur det går med lärarnas studier genom kontinuerlig dialog med lärarna.

Reella förutsättningar att delta i behörighetsgrundande utbildning

Rektorn ger goda förutsättningar för att lärare ska kunna delta i behörighetsgrundande utbildning. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn i dialog med lärarna ger både ekonomiska och tidsmässiga förutsättningar utifrån lärarnas olika behov. Rektorn ser exempelvis till att lärarna får resor och kurslitteratur samt möjlighet att gå ner i arbetstid och delta vid föreläsningar utan löneavdrag. Vidare är rektorn flexibel utifrån lärarnas behov och gör schemaändringar för att lärarna ska kunna delta i föreläsningar.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Lundquist

Malin Lundquist

Beslutsfattare

Signerat av: Malin Lundquist

X Maria Mowitz

Föredragande

Maria Mowitz

Signerat av: Maria Mowitz

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Ingela Åkerman Jansson och Sarah Vinterlycka deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Huvudmannen ansvarar för en grundskoleenhet vilket är Stefanskolan. Besöket genomfördes den 7 november 2022 av utredarna Maria Mowitz och Ingela Åkerman Jansson.

Officiell statistik visar att andelen legitimerade lärare i grundskolan som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i (heltidstjänster) har varierat mellan 22,3 procent och 32,5 procent läsåren 2017/18 till 2020/21. Det saknas officiell statistik för läsåret 2021/22.

För Stefanskolan visar officiell statistik att andelen lärare som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i var 32,5 procent och motsvarande andel för riket som helhet var 71,1 procent för läsåret 2020/21.

Av den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av i samband med granskningen framgår att det på Stefanskolan är åtta av tolv lärare som är legitimerade lärare. Tre av dessa lärare undervisar i ämnen eller en skolform de inte är behöriga i. Tre lärare deltar i behörighetsgrundande utbildning.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information verksamheten som sedan bedöms i relation till fastställda kvalitetskriterier för att identifiera såväl styrkor som svagheter i det arbete som bedrivs. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med lärare vid den utvalda skolenheten
- En intervju med rektorn tillika skolchef för den utvalda skolenheten
- Insända dokument från huvudmannen
- Den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten och huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll samt getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Bedömningsområden

Bedömningarna görs i relation till kvalitetskriterier som Skolinspektionen tagit fram inom ramen för granskningen.

Inom respektive område granskas huvudmannens och rektorns arbete inom följande delar:

Frågeställning 1: I vilken utsträckning gör huvudmannen och rektorn breda och uthålliga ansträngningar för att rekrytera och behålla behöriga lärare?

- Kartlägga och analysera behov av behöriga lärare.
- Brett och uthålligt arbete med att rekrytera behöriga lärare.
- Aktivt arbete för att behålla de behöriga lärare som arbetar på skolan och inom huvudmannens övriga grundskolor.

Frågeställning 2: I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

- Uppmuntra och stödja undervisande lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.
- Skapa reella förutsättningar för undervisande lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/huvudmans-och-rektors-arbete-for-att-fler-elever-ska-fa-undervisning-av-behoriga-larare/>

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1 och 2

2 kap. 8, 9, 10, 13, 18 och 34 §§ samt 4 kap. 3 och 4 §§ skollagen (2010:800)

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2.8 Rektorns ansvar.